

Številka: 110-04/20-1/
Datum: 20. marec 2020

EPA 1070-VIII

DRŽAVNI ZBOR JE NA SEJI 20. 3. 2020 SPREJEL ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH NA PODROČJU PLAČ IN PRISPEVKOV (ZIUPPP) V NASLEDNJEM BESEDILU:

ZAKON

O INTERVENTNIH UKREPIH NA PODROČJU PLAČ IN PRISPEVKOV (ZIUPPP)

I. SPLOŠNO

1. člen (namen zakona)

(1) S tem zakonom se z namenom ohranitve delovnih mest zaradi posledic epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (v nadaljnjem besedilu: epidemija) ureja delno povračilo izplačanih nadomestil plače delavkam oziroma delavcem (v nadaljnjem besedilu: delavec) pri delodajalcih, ki jim začasno ne morejo zagotavljati dela zaradi posledic epidemije in izpolnjujejo pogoje iz tega zakona (v nadaljnjem besedilu: začasno čakanje na delo).

(2) S tem zakonom se ureja tudi povračilo nadomestil plače delavcem, ki zaradi odrejene karantene zaradi epidemije v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni (v nadaljnjem besedilu: odrejena karantena), ne morejo opravljati dela.

(3) S tem zakonom se za upravičence iz 12. člena tega zakona ureja tudi odlog plačila prispevkov za socialno varnost (v nadaljnjem besedilu: prispevki) kot ukrep za zmanjševanje negativnih posledic zaradi pojava epidemije.

II. UKREP DELNEGA POVRAČILA NADOMESTILA PLAČE

2. člen (upravičeni delodajalec)

(1) Pravico do delnega povračila izplačanih nadomestil plače delavcem na začasnem čakanju na delo lahko uveljavlja gospodarska družba, ustanovljena po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, zadruga ali fizična oseba, ki zaposluje delavce v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ki:

- predloži opis poslovnega položaja zaradi posledic epidemije,

- na podlagi opisa poslovnega položaja ugotovi, da zaradi poslovnih razlogov začasno ne more zagotavljati dela hkrati najmanj 30 % zaposlenih delavcev, in odloči o napotitvi delavcev na začasno čakanje na delo,
- predloži pisno izjavo, s katero se zaveže ohraniti delovna mesta delavcev na začasnem čakanju na delu najmanj šest mesecev po začetku začasnega čakanja na delo.

(2) Med zaposlene delavce iz druge alineje prvega odstavka tega člena se ne všttevajo delavci v času odpovednega roka, ki jih ni dopustno napotiti na začasno čakanje na delo po tem zakonu.

(3) Za delodajalca, ki zaposluje le enega delavca, se šteje, da izpolnjuje pogoj iz druge alineje prvega odstavka tega člena in lahko odloči o začasnem čakanju na delo delavca, če ugotovi, da iz poslovnih razlogov ne more zagotavljati dela za skupno najmanj 50 % delovnega časa delavca v posameznem koledarskem mesecu.

(4) Za delavce, vključene v ukrep iz prvega odstavka 1. člena tega zakona, velja neizpodbojna domneva, da pred napotitvijo in v času začasnega čakanja na delo po tem zakonu ni nastal razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga.

(5) Pred sprejetjem odločitve iz druge alineje prvega odstavka tega člena se mora delodajalec, ne glede na zakon, ki ureja delovna razmerja, posvetovati s sindikati pri delodajalcu, ali če sindikata pri delodajalcu ni, s svetom delavcev. Če pri delodajalcu ni sindikata niti sveta delavcev, mora delodajalec pred sprejetjem odločitve obvestiti delavce na pri delodajalcu običajen način.

(6) Pravice do delnega povračila izplačanih nadomestil plače iz prvega odstavka tega člena ne more uveljavljati delodajalec:

- dokler imajo delavci, napoteni na začasno čakanje na delo po tem zakonu, pri neenakomerni razporeditvi in začasni prerazporeditvi delovnega časa presežek ur v referenčnem obdobju v skladu s tem zakonom ter se presežek ur z ustrezno neenakomerno razporeditvijo in začasno prerazporeditvijo delovnega časa lahko izravna;
- ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan vloge znaša 50 eurov ali več. Šteje se, da delodajalec ne izpolnjuje obveznosti iz te alineje tudi, če na dan oddaje vloge ni imel predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge;
- ki v zadnjih treh mesecih pred mesecem napotitve na začasno čakanje na delo ni redno izplačeval plač oziroma prispevkov za socialno varnost;
- če je nad njim uveden postopek insolventnosti po zakonu, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje.

(7) Ne glede na prvo alinejo šestega odstavka tega člena lahko pravico do delnega povračila izplačanih nadomestil plače uveljavlja delodajalec, ki iz objektivnega razloga na strani delavca presežka ur z ustrezno neenakomerno razporeditvijo in začasno prerazporeditvijo delovnega časa ne more izravnati.

(8) Pravico do povračila izplačanih nadomestil plače delavcem, ki zaradi odrejene karantene ne morejo opravljati dela, lahko uveljavlja delodajalec v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ki izjavi, da ne more organizirati dela na domu za delavce, ki jim je bila odrejena karantena.

3. člen (časovna omejitev)

(1) Delodajalec v skladu z 2. členom tega zakona napoti posameznega delavca na začasno čakanje na delo za največ tri mesece.

(2) Če je delavcu odrejena karantena, prejema nadomestilo plače iz tega razloga za obdobje, za katero je bila odrejena karantena.

4. člen (opis poslovnega položaja delodajalca)

Opis poslovnega položaja delodajalca iz prvega odstavka 2. člena tega zakona mora vsebovati:

- navedbo vzrokov za bistveno zmanjšanje obsega dela zaradi posledic epidemije, zaradi česar je prišlo do prenehanja potreb po opravljanju določenega dela delavcev pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi (poslovni razlog v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja),
- podatek o številu delavcev, ki jim delodajalec zaradi poslovnih razlogov začasno ne more zagotavljati dela,
- oceno posloводства o možnostih ohranitve delovnih mest.

5. člen (pravice in obveznosti delavcev)

(1) Delavec, ki je napoten na začasno čakanje na delo in delodajalec zanj prejema delno povračilo izplačanega nadomestila plače, ohrani vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, razen tistih, ki so drugače urejene s tem zakonom.

- (2) V skladu s tem zakonom ima delavec v času začasnega čakanja na delo:
- pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga;
 - obveznost, da se na zahtevo delodajalca vrne na delo.

(3) Če je bila plača delavca znižana zaradi določitve krajšega polnega delovnega časa pri delodajalcu, se za določitev osnove za nadomestilo plače za čas začasnega čakanja na delo upošteva plača ali osnova za nadomestilo plače iz zadnjih treh mesecev pred določitvijo krajšega polnega delovnega časa.

(4) Če delavec v dogovoru z delodajalcem v času začasnega čakanja na delo izrabi pravico do letnega dopusta, ima za čas izrabe letnega dopusta pravico do nadomestila plače v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja.

(5) Delodajalec delavcu pisno odredi napotitev na začasno čakanje na delo v skladu z odločitvijo iz prvega odstavka 2. člena tega zakona. V pisnem napotilu določi čas začasnega čakanja na delo, možnosti in način poziva delavcu, da se predčasno vrne na delo, ter višino nadomestila plače.

(6) Delavec, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela v skladu s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu, ima pravico do nadomestila plače v višini, določeni v prvi alineji drugega odstavka tega člena.

(7) Upravičenost do nadomestila plače iz šestega odstavka tega člena traja najdlje do 30. septembra 2020.

6. člen

(delavci s pravicami iz socialnih zavarovanj)

(1) Če je delavec ob napotitvi na začasno čakanje na delo ali odrejeni karanteni upravičen do odsotnosti z dela ali med trajanjem začasnega čakanja na delo ali med odrejeno karanteno pridobi pravico do odsotnosti z dela na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu ter do ustreznega nadomestila plače ali plačila prispevkov, se nadomestilo plače iz prve alineje drugega odstavka ali šestega odstavka 5. člena tega zakona v tem času ne izplačuje.

(2) Če je delavec ob napotitvi na začasno čakanje na delo ali odrejeni karanteni ali med trajanjem začasnega čakanja na delo ali odrejeno karanteno uveljavil oziroma je upravičen do dela s krajšim delovnim časom in prejema delno nadomestilo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali je upravičen do dela s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu, se nadomestilo plače iz prve alineje drugega odstavka ali šestega odstavka 5. člena tega zakona v tem času izplačuje v sorazmernem delu, delavec pa zadrži pravico do prejemkov oziroma plačila prispevkov iz socialnih zavarovanj po navedenih predpisih, kot da bi delal.

7. člen

(uveljavljanje pravice delodajalca do povračila nadomestila plače)

(1) Delodajalec uveljavi pravico do delnega povračila izplačanih nadomestil plače z vlogo, ki jo vloži v elektronski ali pisni obliki pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod) v osmih dneh od napotitve delavca na začasno čakanje na delo, vendar najpozneje do 30. septembra 2020.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko pravico do delnega povračila nadomestila plače uveljavi delodajalec, ki je delavce na začasno čakanje na delo napotil pred uveljavitvijo tega zakona, če vloži vlogo iz prvega odstavka tega člena v osmih dneh od uveljavitve tega zakona in izpolnjuje pogoje za uveljavitev pravice. V tem primeru se delno povračilo nadomestila plače izplačuje za čas začasnega čakanja na delo po uveljavitvi tega zakona.

(3) Vlogi iz prvega in drugega odstavka tega člena za delavca na začasnem čakanju na delo delodajalec priloži dokazila iz prvega odstavka 2. člena tega zakona.

(4) Vlogi iz prvega odstavka tega člena za delavca, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela v skladu s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu, delodajalec priloži kopijo odločbe ministra, pristojnega za zdravje, in izjavo, iz katere izhaja, da za delavca ni mogoče organizirati dela na domu.

(5) Zavod odloči o vlogi po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(6) Na podlagi odločbe o priznanju pravice do delnega povračila izplačanih nadomestil plače sklene zavod z delodajalcem pogodbo o delnem povračilu izplačanih nadomestil plače, v kateri se določijo medsebojna razmerja, obveznosti in odgovornosti.

(7) Pogodba o delnem povračilu izplačanih nadomestil plače mora zlasti vsebovati predmet, osnovo za izračun nadomestil plače, način izračuna delnega povračila nadomestil plače, višino delnega povračila nadomestil plače, vsebino zahtevkov za delno povračilo nadomestil plače in njihovih prilog, razloge za zavrnitev zahtevka za povračilo, rok za izplačilo, obdobje vračanja sredstev, spremljanje in poročanje, sankcije za kršitev pogodbe ter nadzor nad njenim izvajanjem.

(8) Določbe glede delnega povračila nadomestila plače iz tega člena se smiselno uporabljajo tudi za povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene.

8. člen

(višina in izplačilo povračila izplačanih nadomestil plače)

(1) Višina delnega povračila izplačanih nadomestil plače s strani Republike Slovenije znaša 40 % nadomestila plače in je omejena z višino najvišjega zneska denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, določenega v zakonu, ki ureja trg dela.

(2) Izplačana nadomestila plač delavcev, ki zaradi odrejene karantene ne morejo opravljati dela, Republika Slovenija povrne v celoti.

(3) Delno povračilo nadomestila plače za delavce, ki jih je delodajalec napotil na začasno čakanje na delo, in povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene, razen za delavce, za katere plačilo nadomestila plače ne bremeni delodajalca, se delodajalcu izplačuje mesečno, v sorazmernem deležu ali v celoti, in sicer zadnji dan meseca, ki sledi mesecu izplačila nadomestila plače po tem zakonu.

(4) Delodajalcu pripada delno povračilo nadomestil plače delavcev na začasnem čakanju na delo in nadomestilo zaradi odrejene karantene za dejansko mesečno oziroma tedensko obveznost, za praznične in druge dela proste dni, določene z zakonom.

(5) Zavod delodajalcu ne poravnava obračunanih nadomestil plače, če jih ta ni izplačal delavcem, ki so bili do njih upravičeni.

9. člen

(obveznosti delodajalca)

(1) V obdobju prejemanja delnega povračila izplačanih nadomestil plače v skladu z 8. členom tega zakona mora delodajalec delavcem na začasnem čakanju na delo izplačevati nadomestila plače in poravnovati prispevke za obvezna socialna zavarovanja.

(2) V obdobju iz prvega odstavka tega člena delodajalec ne sme:

- začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi delavcem iz poslovnih razlogov,
- odrediti nadurnega dela, če to delo lahko opravi z delavci na začasnem čakanju na delo.

(3) Če delodajalec delavca pozove, da se vrne na delo, ali ga na začasnem čakanju na delo nadomesti z drugim delavcem, o tem predhodno obvesti zavod.

(4) Če delodajalec ravna v nasprotju s prvim ali drugim odstavkom tega člena ali ne ohrani zaposlitve v skladu s tretjo alinejo prvega odstavka 2. člena tega zakona, mora prejeta sredstva v celoti vrniti.

(5) Če delodajalec ravna v nasprotju s tretjim odstavkom tega člena, mora prejeta sredstva vrniti za delavca, v zvezi s katerim je bila ugotovljena nepravilnost.

(6) Delodajalec, ki prejema ali je prejemal sredstva po tem zakonu, mora prejeta sredstva vrniti v celoti, če začne postopke likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:

- prejemanja sredstev in
- po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako obdobju prejemanja sredstev.

10. člen

(časovno uveljavljanje delnega povračila nadomestil plače delavcem)

(1) Delodajalec lahko pravico do delnega povračila nadomestil plače zaradi začasnega čakanja na delo uveljavlja le enkrat in največ za tri zaporedne mesece.

(2) Upravičenost do delnega povračila nadomestil plače iz prvega odstavka tega člena lahko traja najdlje do 30. septembra 2020.

11. člen

(zagotavljanje sredstev iz proračuna Republike Slovenije)

Sredstva za povračilo nadomestil plače se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

III. ODLOG PLAČILA PRISPEVKOV

12. člen

(upravičenec)

(1) Do odloga plačila prispevkov je upravičena samozaposlena oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona opravlja katerokoli pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, ne glede na pravno organizacijsko obliko izvajanja dejavnosti, če je v obvezno zavarovanje vključena na podlagi opravljanja te dejavnosti in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v obvezno zavarovanje tudi na kakšni drugi zavarovalni podlagi ter nima drugih zaposlenih (v nadaljevanju: upravičenec).

(2) Do odloga plačila prispevkov iz prvega odstavka tega člena ni upravičen upravičenec:

- ki do dneva uveljavitve tega zakona ni vpisan v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost,
- ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan 28. 2. 2020 znaša 50 eurov ali več in teh obveznosti z dne 28. 2. 2020, višjih od 50 eurov, ni poravnal do 6. 4. 2020 in
- ki je do dneva uveljavitve tega zakona pričel s postopkom prenehanja opravljanja dejavnosti.

13. člen
(odlog plačila prispevkov)

(1) Upravičencu se neposredno na podlagi tega zakona odloži plačilo prispevkov, ki zapadejo v plačilo meseca aprila, maja in junija 2020.

(2) Odložene prispevke iz prvega odstavka tega člena mora upravičenec plačati najkasneje do 31. 3. 2022. V tem obdobju lahko odložene prispevke plača v enkratnem znesku ali obročno.

(3) Od odloženih prispevkov po tem členu, ki jih upravičenec ne plača do roka iz drugega odstavka tega člena, se plačujejo zamudne obresti v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

14. člen
(zagotavljanje sredstev Zavodu za pokojninsko
in invalidsko zavarovanje Slovenije)

Republika Slovenija v skladu s 163. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17, 65/17, 28/19 in 75/19) zagotavlja likvidna sredstva za izplačilo pokojnin in drugih obveznosti ter za kritje morebitnega primanjkljaja med prihodki in odhodki v posameznem koledarskem letu iz državnega proračuna.

15. člen
(izvajanje nadzora nad dodelitvijo in izplačevanjem nadomestil plače
ter izvajanjem pogodbe)

(1) Delodajalec, ki uveljavi povračilo nadomestil plač, mora zavodu omogočiti administrativni in finančni nadzor nad izpolnjevanjem pogodbenih obveznosti. V primeru nadzora na kraju samem mora zavodu omogočiti vpogled v računalniške programe, listine in postopke v zvezi z izvajanjem tega zakona.

(2) Za potrebe izplačevanja povračil nadomestil plače in izvajanja nadzora ima zavod pravico brezplačno pridobivati podatke o delavcih na začasnem čakanju na delo iz zbirk podatkov od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter Finančne uprave Republike Slovenije, in sicer:

- osebno ime,
- enotno matično številko občana,
- zavarovalno podlago ter
- podatke o izplačanih plačah in plačanih prispevkih za socialno varnost.

(3) Za namene izvajanja nadzora nad izpolnjevanjem pogodbenih obveznosti delodajalca ima zavod pravico tudi neposredno od delodajalca pridobivati dokazila in listine, iz katerih je razviden razlog prenehanja zaposlitve delavca v času uveljavljanja pravic po tem zakonu, na katerih mora delodajalec prekriti oziroma iz katerih mora izločiti tiste dele listin, ki niso nujni za ugotovitev razloga prenehanja zaposlitve in za vročitev takšne listine.

(4) Podatki, ki jih pridobi zavod na podlagi tega zakona, se ne smejo pošiljati tretjim osebam, hranijo pa se deset let po pridobitvi.

(5) Po preteku roka hrambe iz četrtega odstavka tega člena se podatki blokirajo in nadalje obravnavajo v skladu s predpisi, ki urejajo poslovanje organov javne uprave s stalno zbirko dokumentarnega gradiva oziroma ravnanje z javnim arhivskim gradivom.

(6) Po blokiranju po petem odstavku tega člena se podatki iz četrtega odstavka tega člena hranijo 30 let.

16. člen (inšpekcijski nadzor)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za delo v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor.

17. člen (kazenske določbe)

- (1) Z globo od 3.000 do 20.000 eurov se kaznuje delodajalec, ki:
- izplača nadomestila plače v nasprotju s tem zakonom (prvi odstavek 9. člena),
 - v šestih mesecih od začetka začasnega čakanja na delo delavcev začne postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi oziroma odpove pogodbo o zaposlitvi delavcem iz poslovnih razlogov ali v času prejemanja delnega povračila nadomestil plače delavcem odredi nadurno delo ali ne obvesti zavoda v primeru, da delavca pozove, da se vrne na delo, ali ga na začasnem čakanju na delo nadomesti z drugim delavcem v nasprotju s tem zakonom (tretja alineja prvega odstavka 2. člena, drugi in tretji odstavek 9. člena),
 - ne omogoči administrativnega in finančnega nadzora zavoda (12. člen).

(2) Z globo od 1.500 do 8.000 eurov se kaznuje delodajalec, ki zaposluje deset ali manj delavcev, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 450 do 2.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba delodajalca, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 450 do 1.200 eurov se kaznuje delodajalec posameznik, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Za prekršek iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IV. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

18. člen (izravnava polnega delovnega časa)

(1) Ne glede na sedmi odstavek 148. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19) se v letu 2020 pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše od dvanajst mesecev.

(2) Za referenčno obdobje, v katerem se polni delovni čas pri neenakomerni razporeditvi ali začasni prerazporeditvi delovnega časa kot povprečni delovni obveznosti v obdobju dvanajstih mesecev izravna, se šteje koledarsko leto 2020.

19. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.